

Socio-emotionell problematik Anna-Karin Schuller

Bråkiga barn

- Kärt barn har många namn.
- Utagerande/ utåtagerande barn
- Beteendestörning
- Samspelssvårigheter
- Tidigare störningar (Pokka: anknytningsbeteenden)
- Problembeteende
- DAMP/ADHD (ADHD det vanligaste begreppet)
- Jagsvaga barn (stys av sina drifter)(Överjaget, jaget, **detet som styr**)
- Explosiva barn
- Socioemotionell problematik
- Hyperaktiva barn
- Uppförandestörning
- CD- barn Conduct disorder (DSM IV) (beteendestörning)
- ODD – trotssyndrom Oppositional defiant disorder (DSM IV)
DSM IV Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders 4:e upplagan (används mest i USA)
ICD (används i GB)

http://user.tninet.se/~fxg297r/inled_begrepp.htm

- Att uttrycka sig – tankar, känslor, omedveten rädsla genom handlingar och beteenden snarare än genom ord.
- Alltid fråga sig. Vad finns bakom bråkigheten? Bakom bråkigheten finner vi ofta;
 - Brist på tillit till andra – viktiga vuxna, jämnåriga.
 - Brist på tillit till den egna förmågan.

Bakom barns besvärliga beteende finns en mening och det gäller att finna den. Komplexiteten är stor- orsakerna sammansatta och vi vill så gärna ha enkla förklaringar och lösningar.

Sociala och emotionella svårigheter. Orsaker.

Måste se individens hela utveckling. Det finns inga enkla orsaker – verkan, samband. Många olika faktorer samspelar och påverkar varandra ömsesidigt på individ-, grupp- och samhällsnivå.

Dysfunktionell lärande miljö – DLM

NTV- normalt tills vidare. (Lars H Gustafsson)

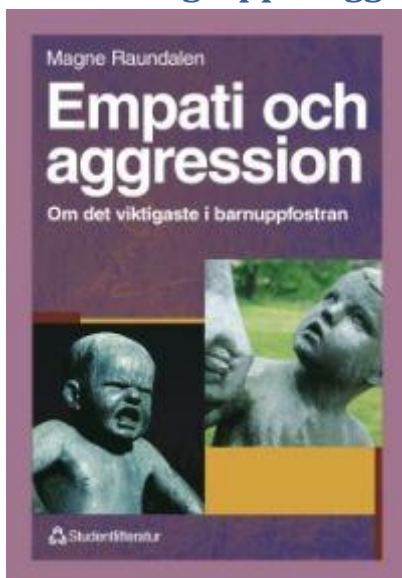
1. Faktorer i verksamheten. Överkrav, underkrav, förhållningssätt och bemötande, arbetssätt och arbetsformer.
2. Tidiga erfarenheter av viktiga relationer. Anknytning.
3. Inlärningsteoretiska förklaringar. Felinlärning, modellinlärning.
4. Familj och nätverk. Relationsproblem, separationer, övergrepp, missbruk, sjukdom, kamratsvårigheter och mobbing.
5. Sorg, kris och trauma.
6. Flyktingproblematik.
7. [Stress](#). Barn, vuxna.
8. Genetiska faktorer. En nedärvd sårbarhet- genetiska faktorer som kommer till uttryck i samspel med miljön ex. ADHD, DAMP.
9. Socio – ekonomiska faktorer. Ekonomiska problem, arbetslöshet, segregering, låg boendestandard m.m.

Varningssignaler – Mobbing (personal)

1. Barnet/ eleven blir förlöjligad och kränkt.
2. Svårigheter att hävda sig i kamratgruppen.
3. Verkar ledsen och olycklig – håglös och passiv.
4. Svårigheter att koncentrera sig – arbetsminnet fungerar dåligt.
5. ”Underpresterande”.
6. Saknar vänner – ensam – ett ”tomrum” runt barnet/eleven.
7. Svårigheter att tala högt på samlingar/lektioner.
8. Flykt från den hotfulla verkligheten genom dagdrömmeri, fantasier, skolk eller droger.
9. Spelar pajas – gruppens clown.
10. Försöker alltid vara nära en vuxen i fria situationer.
11. ”Vill” vara ensam – drar sig hellre undan än riskerar att bli kränkt. Vara uppmärksam på dessa elever.
12. Psykosomatiska problem – stor ströfrånvaro.

13. Uteblir ofta från idrottslektioner. Första signalen när man är otrygg i sin grupp är att man uteblir på IDROTTSLEKTIONEN.
14. Uteblir från fester och utflykter.
15. Bråk som ofta upplöses då en vuxen närmar sig. [Johanna i Grums!](#)
16. Går hem på långa raster – går till syster – kommer ofta till personalrummet med bagateller.
17. Tar lång tid på sig att komma ut.
18. Ofta förstörda böcker, teckningar, kläder m.m.
19. Kontrollera ögonspelet i gruppen – speciellt högstatusbarnen/eleverna.
20. E-mail, ”nätet”, SMS m.m.

Definition av begreppet aggression.

Aggression är varje form av beteende som syftar till att skada någon fysiskt eller psykiskt.

Vrede är en känsla.

Vrede leder inte automatiskt till aggressivt beteende.

Instrumentell aggression – för att nå ett mål.

Emotionell aggression – impulspräglad känsl aggression.

Aggressionsteorier

- Driftteorin – Freud
- Frustrations – Aggressionsteorin - Dollard

- Inlärningsteori, kognitiv – social inlärningsteori – Bandura
- Kognitiv känsloteori – Schachter (handlar om när jag kommer i en ny situation så tolkar jag den efter mina tidigare erfarenheter)
- [Neo – associationistiska aggressionsteorin](#) – Berkowitz (
- Biologiska bakgrundsfaktorer
- Sociala bakgrundsfaktorer

Kränkning av en svag självuppfattning är aggressionsskapande.

Förhållningssätt

MÅL: Att lära sig uttrycka sin ilska konstruktivt mot rätt person, vid rätt tillfälle och med adekvat styrka.

Grunden för arbete med aggressiva utagerande elever är en trygg relation. Vara tydlig och förutsägbar.

Tillåta och bekräfta barnets/ elevens ilska men sätta gränser för dess uttryck.

Självkännedom (vad kommer jag igång på?)

Konflikthantering

Bryta manipulativa vanor.

Så tidigt som möjligt göra eleven medveten om explosionsrisk. Ilskekontroll eller dra sig undan.

Identifiera jobbiga situationer.

ART – Aggression – Replacement – Training (prof. A Goldstein)

- Social färdighetsträning
- Ilskekontroll
- Moralutveckling

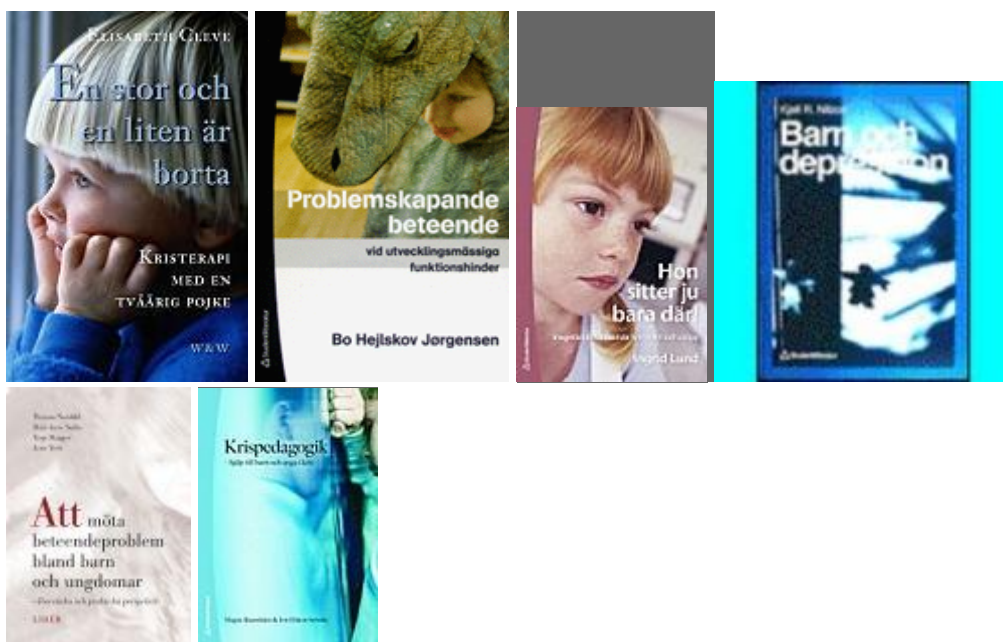
Förhållningssätt – Depression

Skolan

1. Vara lyhörd för elevens signaler
2. Stödja föräldrar att söka hjälp
3. Skydda eleven mot stress och överkrav
4. Uppmärksamhet, beröm och känslomässigt stöd.
5. Ge eleven tid – arbeta enskilt med eleven ibland.
6. Gruppsamtal kring frågor som rör känslor och hälsa.
7. Process –skrivning, ”loggbok, tankebok”
8. Jämna vägen för eleven utan att beröva honom/ henne gruppgemenskapen.
9. Relation – kontinuitet - struktur
10. Fortbildning – handledning

[Jag vill ju bara ha respekt!](#) Världskulturmuseet.

Boktips!

Depression – Barn och ungdomar.

Känslomässiga symtom	Nedstämdhet, tungsinne, gråtattacker, skuld känslor, ilska, irritation, ångest, ensamhetskänslor, separationsängslan.
----------------------	---

Beteendemässigt symtom	Social tillbakadragenhet, förlorade intressen, passivitet, initiativlös, koncentrationssvårigheter, hyperaktiv, likgiltig, skolvägran, utsätta sig för faror, försämrade skolprestationer.
Tankemässiga symtom	Självmodstankar, skuld tankar, hopplöshet inför framtiden, extremt självkritiska tankar.
Fysiologiska symtom	Aptitförlust eller motsatsen, trötthet, sömnproblem, psykosomatik.
Förekomst:	c:a 0,5-2% av 4-10-åringar c:a 3-5% av tonåringar

(Nilzon, K 1995)

Förhållningssätt – sociala och emotionella svårigheter

Alla stödinsatser bör vägas mot det övergripande målet att utveckla barnets/ elevens självkänsla och initiativlust.

- Självkänedom
- Förståelse
- Relation – kontinuitet
- Helhetssyn
- Struktur
- Undervisningsmetoder – Proaktiv klassledning, interaktiv undervisning, samarbetslärande
- Tydlig och förutsägbar. Förbered förändringar
- Stimulera och utveckla språk och kommunikation.
- Positivt stöd. Se och bekräfta det som fungerar. Bygg på barnets/ elevens resurser. Situationer som ger självkänsla. Se barnets/elevens unika möjligheter. Bemästrandeperspektivet.
- Delaktighet – möjligheter och svårigheter diskuteras – ta vara på barnets/elevens och föräldrarnas förslag på lösningar. Empowerment.
- Utveckla kamratrelationer – ta ansvar för grupp sammansättning.
- Planera och strukturera sociala situationer. Utveckla social kompetens.

- Bekräfta känslan men sätta gränser för dess uttryck.
 - Identifiera jobbiga situationer.
 - Hitta knep och strategier för att hantera svårigheter.
 - Ett steg före.
 - Direkt och tydlig feedback. Beröm och konsekvenser i direkt anslutning till händelsen.
 - Konkreta regler och tydliga gränser.
 - Aldrig fråga varför. Väcker försvarsreaktioner - spärrar kommunikationen. Använd processfrågor.
 - Vad gjorde du?
 - Vad gjorde han / hon?
- När? Var? Hur?
- Skapar struktur i händelsen.
- Korta, konkreta och specifika instruktioner.
 - Samarbete med föräldrar.
 - Handledning.